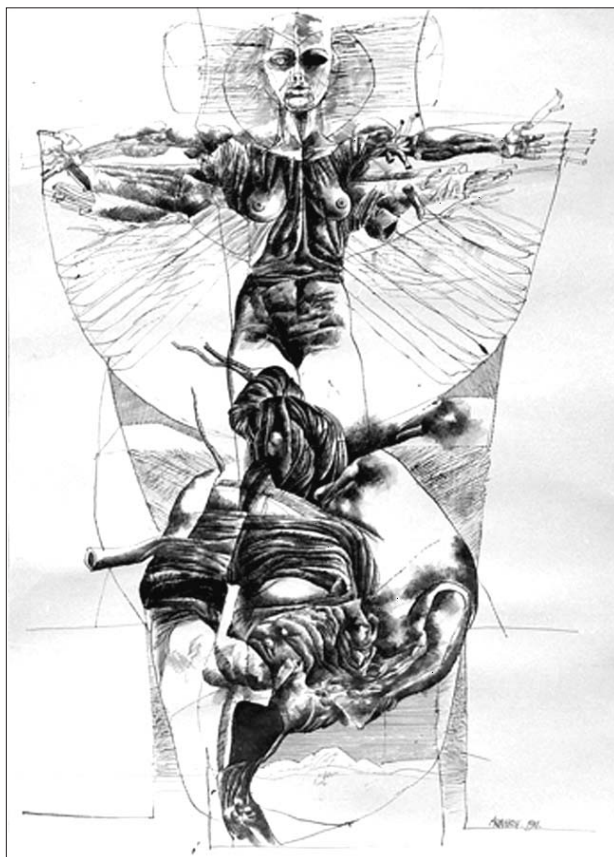

Variációk egy Bartók-témára

„Aranyossy a mozgás anatómiája és nyelvtana mellett igen jól ismeri a dinamika elméleteit is és tudja, hogy (amint Leonardo da Vinci örökérvényűen megfogalmazta) az a festett vagy rajzolt figura, amelyből a dinamika hiányzik, kétszeresen halott – egyszer azért, mert pusztán kitalálás, egyszer pedig azért, mert sem a lélek, sem a test mozgását nem mutatja. Grafikusunk képalkotási dinamizmusát a zene újfajta atonális képletével lehetne azonosítani.

A nyolcvanas évek elején készült **Bartók-szonettek**-ben Bartók zenéje kalauzolja egy olyan területre, ahol rádöbben arra, hogy az illusztratív megfogalmazáson túl a sorsvállalás nagyobb, expresszív kifejezésformáit valósíthatja meg. E négy lap valóban nem illusztráció, hanem önálló grafika, melyre Bartók élete, muzsikája inspirálta a grafikusot.”

Takács Gábor:
Aranyossy György grafikai világa

Variációk egy Bartók-témára I.
(65x45 cm diófafapác, kréta, papír)

Árulkodó Júdás?

Ki az, aki nem énekelte ezt a csúfolkodó verset? Ne akart volna visszavágni így gyermekkorában a strébereknek?

S ki az, aki ne lett volna árulás áldozata, árulóként vagy elárultként? A Júdás-kép bennünk már-már archetípus jellegű. Maga a megszemélyesített Árulás. Annak ellenére, hogy a négy evangéliumban olvasható leírások különböző Júdás-arcot rajzolnak ki, annak ellenére, hogy például a Jézus Krisztus Szupersztárban a legizgalmasabb hang és képvilág egy pozitívabb Júdás képet rajzol... Annak ellenére, hogy ismerjük a tendenciát, hogy az áruló Júdás, a keresztény világgal szembenálló Júda (s judaizmus) alakját szimbolizálja... Mégis, úgy érzem, erősebb bennünk az, amibe „belenevelődünk”, ami tudatunkat és még tudatalattinkat is meghatározza. A keresztény gondolkodás, ha

vállaljuk, ha nem, ha akarjuk, ha nem: meghatározza gondolkodásunkat.

Április 8-án sajtóbomba robbant: Júdás-evangéliuma nyilvánosságra került. (Újsághír: A National Geographic Society történetének egyik legfontosabb tudományos beszámolóját hozta nyilvánosságra Washingtonban. A világ legnépszerűbb ismeretterjesztő havi magazinja, s többnyelvű tévécsatornája beszámolt Júdás evangéliumáról. A kézirat csak nemrég vált hozzáférhetővé a tudományos világ számára. Ókori szövegekben szereplő utalásokból a kutatók előtt már régóta ismert volt Júdás evangéliumának létezése. A Júdás evangéliumát tartalmazó – három másik kéziratot is magába foglaló – kódexet azonban csak az 1970-es években fedezték fel Egyiptomban, mely ezt követően többször is gazdát cserélt. Előbb Európába, onnan

pedig az Egyesült Államokba került, ahol tizenhat évig egy banki székben tartották. Egy régiségkereskedő 2000 áprilisában megvásárolta, majd 2001 februárjában átadta a Maecenas Foundation for Ancient Art, bázeli alapítványnak. Ekkor kezdett hozzá a svájci Kasser professzor, a világszerte ismert koptológus vezette csoport a szöveg fordításához és megővéséhez. A papiruszra írt kopt nyelvű szöveg a 4. században görögből készült fordítás, és a megfejtett szöveg a közreadók szerint új megvilágításba helyezi Júdás alakját, miszerint Júdás a legtehetségesebb tanítvány, „a jó”, Jézus parancsát beteljesítő, árulása: kérés teljesítése.)

Több dolog is érdekes számunkra ebből. Kétségkívül izgalmas maga a dokumentum, kortörténeti szempontból. Engem mégis az izgat: miért lett ebből ekkora szenzáció? A sajtó keltette hatás milyen lehet? Mit tudhatunk meg ebből a jelenségből a sajtó és az egyházak és közvélemény viszonyáról?

A sajtó kérdése, izgalma: a Biblia értelmezését módosíthatja egy dokumentum? Júdás személyére vonatkozóan „új” dolgot tudunk meg? Megváltozik a Júdás- és ennek fényében a Jézus-képünk? Egy „újabb” vatikáni titokról lebbent a fátyol? Hol az „igazság” a kanonizált Írás és az apokrifok feszültségében? No lássuk csak, mit szól ehhez az egyház?

Az egyházak általános reakciója, izgalma: a kanonizált Szentírás a hit alapja, „a” kinyilatkoztatás, az apokrifok érdekes dokumentumok, de nem a hit számára üzennek. Vagy éppen, háritani kell a Da Vinci-kód szerű fantáziákat, elutasítani a Dan Brown-szindrómát, a spekulációk veszélyesek: fellazítják a hagyományt, de nem adnak biztsat helyette.

A közvélemény hallgat, mint egy kampány idején. Az internetes fórumokon ebben a témában az átlagosnál jóval kevesebb hozzászólás van, noha az „árulás” téma épp forró. A magyar közvélemény épp más nevetet társított az Árulóhoz, nem Júdással foglalkoztak, hisz ez épp a választások két fordulója közti időszak fedi a National Geographic hírének robbanását. A tiltás édes gyümölcse még nem hozta lázba a magyar közönséget. Valószínű az győz a kampányban, aki a jobban befogadható kimondja, jó hangosan, de még a kampány elején állunk. Több kommentátort akar meghallgatni a közvélemény, mielőtt lázba jön és ide vagy oda adja voksát.

Számomra mégis izgalmas kihívás, hogy én magam mint lelkes tovább generáljam, vita tárgyává tegyem, kihasználjam a szenzációt. Egy új impulzus lehet ez, a jó vita – jó missziós eszköz. S végül arra tereli a figyelmet, ami igazán fontos: milyen állapotban van hitem, lelkem, s a közösségünk?

Induljunk ki abból, hogy mindannyiunkban él egy Júdás-kép. Ez lehet változó, hatással van rá

az, amit tanultunk, amit belénk neveltek, ami legutoljára megmozgatta gondolatainkat: egy film, egy olvasmány, egy prédikáció. De minden ilyen bennünk élő képnek a lényege az, hogy én hogyan viszonyulok ehhez az alakhoz. Mit vált ki belőlem? Lelkigyakorlatok, a bibliodráma épít erre. Célja, hogy megmozgassa, életre keltse hitünket. Ha valami megbolygatja ezt a tudatunk alján rögzült képet: jó! Lehetőség arra, hogy hozzányúljunk a polcunkon porosodó Könyvhöz. Felébressze a szunnyadó tudásunkat. Rákérdezzünk a bennünk élő kép forrására. A kép hitelességét végül is az én saját tapasztalatom határozza meg. Dorothee Sölle veti fel a közvetett és közvetlen evangélium gondolatát. Az Írás, az Evangélium közvetett forrás: mi hiszünk a tanítványok tapasztalatának. De hogy az evangélium élő legyen, szükséges a mi saját tapasztalatunk. A közvetlen evangélium, a mi életképes hitünk, belső tapasztalatunk.

A szenzáció számunkra hasznot hozhat, ha okosan és nyitottan állunk hozzá. Ezzel a lehetőséggel élve olyanokat is megszólíthatunk, akiknek érdeklődését és bizalmát még nem sikerült eddig felkeltenünk. Elutasítással nem megyünk sokra. A szakszerű cáfolat érdekes lehet, de érdekesebb és hasznosabb a vitát kiindulópontnak tekinteni, az így felszínre kerülő kérdésekkel foglalkozni. Az apokrifok, s a kanonizált evangéliumok mögött is egy-egy közösség áll, gondolkodásmódjával, korának jellegzetességével. A mi vitánk és kérdéseink mögött is, remélhetőleg, a mi közösségünk áll,...Érdekes lehet egymásnak feszíteni a történelmi és a mi közösségünk dinamikáját, a közösség kérdéseit és válaszait összehasonlítani.

A dokumentum előkerülése fontos. Nemcsak kortörténeti pikantéria. Noha nem jelent, valószínűleg, paradigmaváltást, relativizálni egy eddig használt és rögzült képet hasznos lehet. Mélyre nyúlnak, kultúránkba és hitünkbe, azok a gyökök, amelyet most görcső alá helyezünk. Ha igazi és életképes ez a gyökér, a kérdések özönétől nem-hogy veszélybe kerül, épp ápolására szolgál.

Áruló-e Júdás? A válaszok már léteznek bennünk, reflexszerűen és hosszasan gondolkodás eredményeként, az új hírek hatására megbolydultan... bennünk áll össze egésszé a kép. Az Írást mi hitelesítjük. Vagy épp nem hitelesítjük. Mert a boncasztal nemcsak a tudósoknak áll, s nemcsak tudományosan lehet hasznosítani.

Jó vitákat!

Miklósi-Vári Katalin